

Беларусь Спартыўная

СПЕЦЫЯЛЬНЫ ПРАЕКТ «НОВАГА ЧАСУ»

novychas.by

8 ЗБОРНАЯ БЕЛАРУСІ,
АД ЯКОЙ УЖО НІЧОГА
НЕ ЧАКАЕШ

12-13 СВЯТЛАНА
КУДЗЕЛІЧ:
ГЭТЫЯ ЛЮДЗІ
НЕ ЗМОГУЦЬ
ПАЗБАВІЦЬ МЯНЕ
СПОРТУ

Фота Дамітрыя Дамітрыева

У беларускім футболе сексу няма

Сяргей КАЙКО

У гісторыі беларускага футбола не так шмат выказванняў, якія б вытрымалі выпрабаванне часам і заляглі ў летапіс у выглядзе мемаў — прыкмет эпохі.

«**М**ы як маленькі сабачка, які сёння спрабаваў укуціць вялікага...» — казаў нямецкі трэнер зборнай Беларусі Бернд Штанге пасля паразы ад харватаў. «У нашым футболе працуюць ідыёты і бездары», — ёмістая цытата Анатоля Капскага, стваральніка барысаўскага БАТЭ, які заўчасна пайшоў з жыцця ў верасні 2018-га. «Нават калі сабраць у адным трэнеры ўсе лепшыя якасці ўсіх трэнераў свету, думаеце, за тры дні ён навучыць нашых футбалістаў гуляць?» — прысуд рэчаіснасці ад настаўніка зборнай Георгія Кандрацьева ўслед за чарговай журботнай няўдачай.

Самалупцаванне — канешне, вялікая і запамінальная рэч, аднак не толькі ў ім спрактыкаваліся найлепшыя цыцэроны айчыннага футбола. Некалі той жа БАТЭ сенсацыйна перамог лонданскі «Арсенал», і не толькі

справай, але і словам увайшоў у гісторыю Аляксей Бага. «Гэта было лепш, чым секс», — падзяліўся глыбока асабістымі адчуваннямі тагачасны камандор барысаўчан.

Аляксею Анатольевічу пашанцавала: заспеў, так бы мовіць, добрую патэнцыю і паспеў атрымаць задавальненне. На пачатку 2021-га даводзіцца канстатаваць: з сексам у беларускім футболе стала зусім кепска. Трагічны дыягназ наважыўся агучыць Ігар Гурыновіч — чэмпіён СССР-1982 у складзе мінскага «Дынама». «Варта прызнаць: сёння ў футболе мы — імпатэнты...» — гаротна вымавіў былы нападаючы, удараў якога баяліся ўсе савецкія брамнікі 80-х.

Вы, канешне ж, усё зразумелі, хаця пасля эпічнай паразы беларускай зборнай у Бельгіі мінула ўжо тры тыдні. Тры цяжкія тыдні, цягам якіх пра тых 0:8 у Лёвене з’едліва ўзгадваюць усе каму не лянота. Час не ўладны над такімі гаме-рычнымі паданнямі, бо як жа — такой буйной няславы футбол Беларусі за 30 суверэнных гадоў яшчэ не ведаў.

Зрэшты, усё аднойчы адбываецца ўпершыню, і рэдкія апалагеты сённяшняй зборнай жахуць, маўляў, з кім не бывае. Вунь, тыкаюць пальцамі, у 2014-м бразільцы на хатнім чэмпіянаце свету зганьбіліся

ў гульні з немцамі з лікам 1:7. Што ж тады чакаць ад беларусаў, у складзе якіх няма ні Нэймара, ні Каўціньё, ні Ферміна? Але ж аналогія крывадушная і кульгае на абедзве нагі. Бо адна справа раптоўны прыступ хваробы, ад чаго не застрахованы ніхто — і што паспяхова лекуецца кваліфікаванай тэрапіяй. І іншая — хранічны дыягназ, да якога ўсё ішло, марудна, але няўхільна.

Паказальная тут і рэакцыя. У Бразіліі пасля тых 1:7 быў усеагульны шок — людзі выйшлі на вуліцы і сям-там учынілі масавыя заклоты. У Беларусі бельгійскую немац зборнай праглынулі моўчкі. Бо позна піць баржомі, калі ныркі адказалі.

«Як доўга я цябе шукала...» — казалі гераіня фільма пра Маскву, якая не верыць слязам. Як доўга беларускі футбол шукаў сваё дно — зараз кажуць ці не хорам спартыўныя аналітыкі, корпаючыся ў прычынна-выніковых сувязях. Доўга ці каротка, але хто шукае, той заўсёды знойдзе.

У «Тытанік» беларускі футбол ператварыўся не 24 сакавіка — да свайго заслужанага дна мы ішлі шмат гадоў. Калі бяздушна развалвалі дзіцяча-юнацкі футбол. Калі зацята выбудовалі нейкую недасяжную, як кінгаўская Цёмная Вежа, піраміду — дзе

развіццё тыпу ідзе ад нізоў і да вяршыні. Калі раздувалі да 16 каманд вышэйшую лігу, заплэшчваючы вочы на тое, што першай і другой лігам тых каманд крытычна бракуе. Калі бязглузда марнавалі дзяржаўныя грошы, выдаючы іх на заробкі (у «сытыя» гады, кажуць старажылы, 5000 долараў у месяц давалі нават у заштатным Бабруйску). Калі тузалі нацыянальную зборную пастаянным патрабаваннем выходзіць на топ-турніры, хаця ніякіх перадумоў для гэтага не прагледжвалася нават скрозь цэйсаўскую оптыку.

Кола замкнулася два гады таму, калі, у дадатак да ўсіх праблем, вырашылі ўкараніць у футболе яшчэ і фактычна новую мадэль кіравання — з галоўным цэнтрам сілы пад дахам Міністэрства спорту. Раней Беларуская футбольная федэрацыя валодала хоць якой самастойнасцю — так, хісталася, спатыкалася, але гэта былі яе хістанні і спатыканні. У офісе БФФ захоўваліся хоць нейкія плюралізм і калегіяльнасць, а на версе ўмелі чуць галасы знізу і ўспрымаць ініцыятывы прафесіяналаў. Аднак паступова тая практыка сышлі ў шрэдар. Ім на змену спушчана адміністрацыйна-камандная мадэль, дзе ёсць толькі адзін пункт гледжання — і ён заўсёды правільны.

Цяпер, калі ў футбольным цэху пачынаюць свавольіць, — ім могуць намякнуць на скарачэнне бюджэтнай падтрымкі. Калі прымаюцца рашэнні па легіянерскім ліміце ці забароне замежных трэнерачных збораў, то лепш прамаўчаць, чым запярэчыць. Калі ў вышэйшай лізе ўводзяць квоты на маладых гульцоў, то адзінае, што застаецца, — падпарадкавацца. Начальнік сказаў — падначалены выканаў.

А тут яшчэ падаспела і новая стратэгія, пра якую мы ўжо некаж згадвалі, і цяпер, паводле кіраўнічай пастановы, беларускі футбол пойдзе наперад сямімільнымі крокамі. Як казаў булгакаўскі герой, прадрукаваў на паперы — і шабаш. Шкада, што бельгіяцам пра гэта не распавядзеш. Так яны, можа б, менш здэкаваліся з прагрэсіўных супернікаў у тым чароўным матчы з васьмю забітымі мячамі.

Натуральным наступствам гэтых цудоўных навацый стала тое, што кампетэнтнасць, падобна, больш не з’яўляецца галоўнай якасцю супрацоўніка футбольнай галіны. Зараз у фаворы ляляльнасць, уменне шчоўкаць абцасамі і глядзець ў рот непасрэднаму кіраўніку. Паводле гэтага прызначаюцца новыя менеджары і клеркі — і гэтак жа звальняюцца старыя, якія шмат пра сябе разумеюць і маюць уласнае меркаванне. Так зручна запрашаць трэнераў для розных зборных, бо калі ўзгадаць папярэдніх — Анатоля Байдачнага, таго ж Бернда Штанге, Аляксандра Хацкевіча — то яны былі надта самастойнымі, самі прымалі рашэнні і не стрымліваліся ў каментарых. Недапушчальная самадзейнасць у нашы складаныя часы і ў год народнага адзінства.

Не дзіўна, што паступова добранадзейнасць стала важным крытэрыем і для гульцоў. У гэтым вам ніхто не прызнаецца, аднак цяжка патлумачыць нечым іншым адсутнасць ў спісе зборнай барысаўчаніна Станіслава Драгуна напрыканцы мінулага года.

Так ці інакш, але ўжо на пачатку новага адборачнага цыкла ў нацыянальнай зборнай пануе туга-скруха. Трэнера Міхаіла Мархеля звольнілі, хай і быў ён зручны і маўклівы. Футбалісты наўрад ці з захапленнем чакаюць працягу кваліфікацыі. Інтымны дыягназ «Мы — імпатэнты» гне да зямлі і не разганяе кроў. Заўзятары на каманду даўно махнулі рукой.

Няма сексу ў беларускім футболе. Бясплодная глеба, як сказана ў тым жа рамане пра Цёмную Вежу.

Працяг тэмы на стар. 8-9 »

Колеры строгага рэжыму: якім футбольным камандам будзе не рада беларуская міліцыя

Аляксей АСАНОВІЧ

Успамін з натуры. Кастрычнік 2003-га, футбола ў Мінску засталася на тры дні, тады яшчэ не «белакрылая», а проста зборная Беларусі гуляе з аўстрыякамі ў адборы да EURO'2004. Перад матчам — традыцыйныя меры бяспекі ад роднай міліцыі ў выглядзе міні-нарады ля рамкі металашукальніка. Старэйшыя па званні праводзяць інструктаж малодшых: «Яшчэ раз! Запомніце: чырвона-бела-чырвона-белае — нельга!..»

«Аякс» (Амстэрдам, Нідэрланды): скрозь бел-чырвона-белы

У 2021-м з колераадчувальнасцю ў супрацоўнікаў стала нават лепш. Пад забарону падпадаюць не толькі ўласна БЧБ, але і ўсё, што можа здалёк нагадаваць «сімваліку ворагаў айчыны». За сцягі Японіі, Англіі і Канады беларусы ўжо рэальна атрымалі суткі. А што будзе, калі ў недазволена колеры раптам будуць апрануты шматлікія госці Беларусі па футбольнай лініі? Ды тыя ж ЧБЧшныя аўстрыякі?..

Працы ў міліцыянераў будзе немала. Адмыслова для іх «Новы Час» склаў топ каманд у БЧБ-расфарбоўцы. Каб ужо падчас любога лёсавання службы аховы парадку ведалі, які канкрэтна футбол ім не патрэбны.

«Аякс» (Амстэрдам, Нідэрланды)

Клуб з галандскай сталіцы гуляе, бадай, у самай пазнавальнай БЧБ-форме ў свеце. Фірмовая вертыкальная паласа на бела камізэльцы «Аякса» прыгажэе ўжо больш за сто гадоў. У 1911-м амстэрдамцы ўпершыню выйшлі ў топ-дывізіён Нідэрландаў. На той момант будучы самы тытулаваны клуб краіны выступаў у форме ў белую і чырвоную палоску. Але такія ж, адзін у адзін, колеры былі і ў ратэрдамскай «Спарты» — таварыства з куды большым аўтарытэтам у галандскім футболе на пачатку XX стагоддзя. «Аякс» вымушаны быў нешта хутка прыдумаць: паняцця «другі камплект формы» проста не існавала.

Амстэрдамцы знайшлі геніяльны варыянт: пакінулі толькі адну паласу — але шырокую. З той пары «бел-чырвона-белых» з Амстэрдама ні з кім не пераблытаеш, а па колькасці тытулаў і «Спарту», і

ўсіх астатніх у Нідэрландах яны ўжо апярэдзілі.

Дарэчы, форма «Аякса» не толькі гістарычная, але і стыльвая. Яна часцяком трапляе ў розныя топы «самых-самых» футболак. Паводле версіі англійскай газеты «The Sun», майка «Аякса» з 70-х заняла 9-е месца сярод камізэлек усіх часоў, а паводле версіі штотыднёвіка «France Football» — першае!

Не будзем забываць і аб тым, што фанаты амстэрдамцаў — даволі рэзкія хлопцы, якім будзе дастаткова складана растлумачыць, чаму сцяг іх клуба ў Беларусі ў «бане». Баявая групка ў «Аякса» не проста існуе, а часцяком лупіцца з усімі запар. Куды глядзіць галандская паліцыя — абсалютна незразумела.

«Спартак» (Масква, Расія)

Вельмі доўга гуляе ў белым і чырвоным і маскоўскі «Спартак». Яшчэ ў 1935-м энтузіясты, якія стварылі спартыўнае таварыства, прапанавалі гэтыя колеры для каманды. З той пары так і гуляюць: белая палоска на чырвоным дома, чырвоная на белым — у гасцях.

Калі гасцяваць давядзецца ў Мінску, могуць быць праблемы. Дарэчы, і ў гэтага клуба фанаты — даволі баявыя таварышы. Самы папулярны клуб Расіі ў незалежнай Беларусі афіцыйных матчаў яшчэ не гуляў. Але «ультрас» «Спартака» ўжо прыязджалі ў Барысаў падтрымаць іншую «бела-чырвоную» каманду — белградскую «Црвену Звезду» ў гульні супраць БАТЭ.

«Штутгарт» (Германія)

Каманда са сталіцы нямецкай зямлі Бадэн-ВюртэMBERГ гістарычна не чужая беларускім футбольным аматарам. Менавіта

«Штутгарт» (Германія): Аляксандр Глеб і Ліанэль Мессі

ў ёй па-сапраўднаму ўзышла зорка Аляксандра Глеба — найлепшага айчыннага гульца ў XXI стагоддзі. Шэсць гадоў ён выходзіў на поле ў фірмовай штутгартскай бела майцы з чырвонай паласой. Гэтыя колеры у швабскай каманды з 1949-га.

«Арсенал» (Лондан, Англія)

Яшчэ адзін клуб Глеба, дзе Аляксандр правёў, бадай, лепшыя гады кар'еры (па іроніі лёсу — таксама ў БЧБ). «Кананіры» ўжо двойчы прыязджалі ў Беларусь — абодва разы ў Барысаў. Адночы БАТЭ нават удалося перайграць лонданцаў — 1:0 дзякуючы голу Станіслава Драгуна. Міліцыі было шмат, але за бела-чыр-

вона-белую вопратку тады не «прымалі». Для гэтага давялося б пастарацца: заўзятары англійчан зацікавілі прыкладна чвэрць «Барысаў-Арэны». Хто забыў, менавіта на першай гульні здарыўся той самы забег з бел-чырвона-белым сцягам заўзятара Аляксандра Вянгерскага... Цяпер запакаваць прыйшлося б нашмат больш, чым аднаго парушальніка парадку.

Паводле легенды, чырвоную майку з белымі рукавамі «Арсеналу» прыдумаў у 1930-х сам Херберт Чэпман — легендарны трэнер і вялікі наватар футбола. Спалучэнне колераў і выдатная гульня лонданцаў перад Другой сусветнай вайной дадалі «кананірам» шмат прыхільнікаў. Напрыклад, «Брага» з Партугаліі — таксама выбітны клуб

— у 1946-м змяніў старыя зялёна-белыя майкі на арсенальскія БЧБ. Паводле адной з версій, аб гэтым папрасіў прэзідэнта клуба венгерскі трэнер Ёжэф Саба пад уражаннем ад вялікага «Арсенала» — і «Брага» адразу ж выйграла турнір у другім партугальскім дывізіёне. На фарт БЧБ вырашылі захаваць.

Зборная Англіі

І гэтая легендарная каманда ў Беларусі ўжо была ў 2008-м. Знакамітыя заўзятары на тры дні запаланілі цэнтральныя вуліцы Мінска з куфлямі піва ў адной руцэ і бела-чырвоным сцягам з крыжом Святога Георгія ў другой... Цяжка ўявіць, што б было пры такой падтрымцы зараз. А тады англійчане «had fun»: пакаштавалі «Крыніцы» і «Аліварыі», сфатаграфаваліся з Леніным, выйгралі ў хлопцаў Бернда Штанге 3:1... Здаецца, наступным разам у Мінску за Англію будуць заўзецца нават больш.

Зборная Турцыі

Флаг Турэччыны — белы паўмесяц і белая зорка на чырвоным полі. Не дзіўна, што колеры нацыянальнай каманды такія ж. Прычым часцяком дызайнеры выкарыстоўваюць БЧБ-варыянт. Час ад часу — толькі на майках. Час ад часу — у комплексе (белая футболка, чырвоныя шорты, белыя гетры).

Прыезд зборнай Турцыі — заўсёды карнавал і свята. Але і гарачыя ультрас у турак таксама ёсць. Калі айчынная міліцыя пачне прапанаваць пазбавіцца сімвалікі неўстаноўленага ўзору, можа зрабіцца сапраўды гарача.

Зборная Польшчы

«Бяла-чэрвоныя» таксама бывалі ў Беларусі — гэта ім Раман Васілюк забіў покер у знакамітай гульні на «Дынама». Палякі-заўзятары — гэта стыхія. Колеры ў іх таксама цяжка забраць. Самая кепская навіна: Польшча побач, трэвал адтуль танны, калі месцы для гасцей будуць распрададзеныя, можна зладзіць ганца ў Мінск, каб той затарыўся квіткамі ў беларускія сектары, што ўвогуле няцяжка: нашы людзі наўрад ці такую гульнію раскупяць за дзень. Усё ж не мадрыдскі «Рэал». І нават не «Атлетыка».

«Атлетыка» (Мадрыд, Іспанія)

Дарэчы, «атлеты» — яшчэ адна БЧБ-каманда, якая тэарэтычна можа напаткаць беларусаў у еўракубках. Лічыцца, што

